

Daniël vertrouwt op God

Periodethema: Daniël

Daniël 1

KERNTEKST

'En gij zult den HEERE uw God dienen.' (Ex. 23: 25a)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

De Heere zal Zijn volk in Kanaän brengen. Hij verbiedt het om daar de afgoden van de heidense volken te dienen. Zijn volk moet de Heere, zijn God, alleen dienen. Dan zal het rijk gezegend worden.

BEGINSITUATIE

Dit is de eerste Vertelling in een serie over het leven van Daniël in Babel.

DOELSTELLINGEN

- De kinderen horen hoe Daniël en zijn vrienden staande blijven te midden van grote verzoeken. Ze leren dat dit alleen kan door de kracht van het geloof.
- De kinderen worden opgeroepen om, net als Daniël, de Heere al te vrezen in hun jonge leven.
- De kinderen leren dat alle wijsheid, kennis en inzicht een gave is van God. Ze worden opgeroepen God erom te bidden en er voor te danken.

INDELING

- Nebukadnezar neemt Jeruzalem in.
- Daniël en zijn vrienden worden meegenomen naar Babel
- Ze worden uitgekozen om aan het hof van de koning onderwijs te krijgen.
- Daniël en zijn vrienden krijgen een nieuwe naam.
- Ze krijgen drie jaar Babylonisch onderwijs.
- Ze krijgen eten dat geofferd is aan de afgoden.
- De jongens nemen zich voor God te blijven dienen.
- De Heere zegent de jongens met vele gaven.

- Daniël ontvangt profetische gaven.
- Na drie jaar onderwijs zijn zij wijzer dan de anderen.

OPMERKINGEN

De gebeurtenissen van Daniël en zijn vrienden vinden plaats in de tijd van de Babylonische ballingschap. Koning Nebukadnezar had 586 voor Christus Jeruzalem ingenomen. Een groot deel van het volk is naar Babel meegenomen.

ZINGEN

Psalm 4: 4; 16: 1; 86: 4,5 en 6; 90: 8 en 9; 145: 3, 5 en 7;

'Ik bouw op U' (WKK 445)

'Jezus, ga ons voor' (WKK 447)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 90: 9a Nooit is een mens rijker dan wanneer de Heere hem genade en troost geeft. Mozes bidt daar om. Maar ook dat Hij Zijn werk doet ervaren in het leven van degenen die Hem dienen. En dat Hij Zijn glansrijke tegenwoordigheid niet van hun kinderen terugtrekt, zodat ze zonder Hem door het leven zouden moeten gaan. Laten we dit gebed ook vandaag blijven bidden.

MATERIALEN

Kaart waarop u de reis van Israël naar Babel kunt wijzen, deze zit in de map.

BORDPLAN

Daniël vertrouwt, ver van huis, op God!

INTRODUCTIE

Jullie zullen vast wel eens op vakantie zijn geweest in het buitenland. In Duitsland of Frankrijk. De mensen spreken daar een andere taal, hebben vaak ook ander eten. En helaas gaan er op zondag maar heel weinig mensen naar de kerk. En dat merk je natuurlijk ook in het dagelijkse leven. In Oostenrijk zie je op iedere hoek van de straat vaak een afbeelding van de kruisiging van de Heere Jezus. Zo heeft ieder land zijn eigen gewoonte.

BRUGZIN OF BEGINZIN

In het Bijbelverhaal van vandaag gaat het over vier vrienden die ook in het buitenland zijn.

Vertelling

Wat zijn ze nu ver weg. Zouden ze ooit nog terugkomen? Als ze terugdenken aan Jeruzalem dan kunnen ze wel huilen. Ze zijn al heel lang onderweg. Ver weg van hun huizen. Ze kennen de weg hier helemaal niet. Ze zijn met z'n vieren: Daniël, Hananja, Misaël en Azarja. Ze lopen in een heel lange rij van mensen helemaal van Israël naar Babel. Wel 1.400 km ver (vgl. een reis naar Zuid-Frankrijk). Ze zijn gevangengenomen.

Wat was het een verdrietige tijd geweest. Nebukadnezar was gekomen. Hij en zijn soldaten hadden hun tenten opgeslagen rondom Jeruzalem. Ze hadden de stad belegerd. In Jeruzalem was Jojakim koning. Koning Jojakim diende de Heere niet en daarom hielp de Heere hem niet. Nebukadnezar en zijn soldaten zijn de stad in gekomen. De soldaten drongen de huizen in op zoek naar mooie spullen. Toen ze niet genoeg vonden, gingen ze naar het paleis van de koning. Daar was genoeg te vinden en in de tempel ook. Ja, die soldaten waren ook de tempel ingegaan. Ze hebben de mooiste spullen meegenomen om in de tempel van hun afgod te zetten. Nebukadnezar dacht dat zijn afgod sterker was dan de God van Israël. En dat lijkt nu ook zo, want wat is er overgebleven van die mooie tempel? En waarom worden de Israëlieten nu weggevoerd? Waarom helpt de Heere hen niet? De Heere straft het volk. Het volk Israël zondigde tegen de Heere. En hun koning, koning Jojakim? Weet je wat daarover in de Bijbel staat? 'En hij deed wat kwaad was in de ogen des Heeren, zijns Gods.' En daarom straft de Heere het volk, want Hij kan de zonde niet aanzien. Het lijkt nu wel of het afgelopen is met Israël, of er van Gods beloften niets overblijft. Maar je moet maar eens goed luisteren hoe de Heere toch nog werkt. God bewaart Zijn volk.

Misschien denk jij ook wel eens: 'Waar is God? Waarom helpt Hij mij niet?' God is er altijd!

Wij kunnen niet altijd alles begrijpen wat ons overkomt. Dan moet je maar altijd goed onthouden dat ons niets kan overkomen zonder de wil van de hemelse Vader.

Koning Nebukadnezar heeft al heel veel goud en zilver en dure kleren geroofd. Maar nog vindt hij dat hij niet genoeg heeft. Hij neemt nog meer mee! Weet je wie? Rijke, jonge mensen. Zo zijn Daniël en zijn vrienden ook meegenomen. Zij zijn familie van koning Jojakim, prinsen. Ver weg zijn ze nu van hun familie. In een vreemd land. Als je wel eens in het buitenland bent geweest, kun je je het misschien een klein beetje voorstellen. Een andere taal, andere natuur en omgeving, ander eten. Als je op vakantie bent, is dat een avontuur. Het is leuk om alles te ontdekken. Maar dat is het voor Daniël en zijn vrienden niet. Zij zijn gevangen. Als ze in Babel aankomen, worden ze naar het paleis van de koning gebracht, samen met nog veel meer andere rijke jongens. Aspenaz, een knecht van koning Nebukadnezar, had hen uitgekozen. Niet iedereen mocht in het paleis van de koning komen. Aspenaz had goed gekeken: ze moesten prins zijn, er heel mooi uitzien en... heel knap zijn. Daniël en zijn vrienden zijn ook uitgekozen. Zij komen wonen in het paleis van de koning. Nou, denk je misschien, die hebben het goed getroffen: wonen in een paleis. Wat zul je het daar goed hebben. Je moet maar eens goed luisteren hoe Daniël het daar vond.

Alle jongens die zijn uitgekozen, krijgen een opleiding in het paleis. Een soort school van drie jaar. Want de koning wil dat er met die jongens iets gaat gebeuren. Deze Joodse jongens moeten Babylonische jongens worden! Daarvoor gaan er drie dingen veranderen. Als eerste krijgen de jongens een andere naam. Waarom? Ze hebben toch mooie namen? O ja, zeker. De jongens hebben mooie Joodse namen met een betekenis. Daniël betekent: mijn rechter is God. Misaël betekent: wie is God. Hananja betekent: genadig is de Heere. Azarja betekent: mijn helper is de Heere. Wat een mooie namen. Misschien hebben ze er wel vaak aan moeten denken. Misschien dacht Azarja wel: 'Wat er ook gebeurt, mijn helper is de Heere.' Elke keer als zijn naam genoemd werd, kon hij daar aan denken. Alle vier hadden ze een naam, die hen herinnerde aan God en aan het land waar ze vandaan kwamen. 'Jullie krijgen een andere naam', krijgen de jongens te horen van Aspenaz. 'Daniël, jij heet voortaan Beltsazar, een naam die hoort bij de god Bel, onze belangrijkste god. Hananja, jij wordt genoemd naar de god van de zon: Sadrach. En jij, Misaël, jou noemen we voortaan Mesach, naar de god van de liefde. En Azarja's nieuwe naam is Abed-Nego naar onze vuurgod. In Israël hebben jullie natuurlijk al veel geleerd, maar hier moeten jullie andere dingen leren.

Jullie krijgen les in onze taal, les over onze goden en les over heel veel dingen die te maken hebben met ons land.' Deze jongens moeten niet alleen anders heten, maar ook anders weten. En weet je wat er ook nog voor hen verandert? Het eten. De koning bepaalt wat ze moeten eten. En dat zou heel goed en lekker eten zijn. Kijk maar, ze gaan de eetzaal al binnen. De grote tafels staan vol met schalen. Schalen die vol zijn met heerlijk eten. Iedereen krijgt een plekje aan de tafel. 'Dit is heel bijzonder eten. De koning wil dat jullie dit eten. Dit eten is geofferd aan de afgoden, zodat jullie de wijsheid van de afgoden zullen krijgen.' Alle jongens beginnen te eten. Wat ziet het er heerlijk uit en wat is er ook veel. Maar Daniël en zijn vrienden eten niet mee. Dit kunnen ze toch niet eten? Dit eten is geofferd aan de afgoden. Bovendien weten ze niet hoe dat eten is klaargemaakt. In Israël hielden ze zich aan de wetten van God. God had ook wetten gegeven over voedsel. Niet alles mochten ze eten. Hoe moet dat nu? De andere Joodse jongens eten het wel.

Misschien maak jij dat ook wel eens mee. Dat je weet dat iets niet goed is. Maar ja, die andere kinderen doen het ook. Die zitten toch ook bij jou in de kerk? Kun jij dan 'nee' zeggen? Vasthouden aan het Woord van God? Dat is heel moeilijk. Dat kunnen we niet van onszelf. Denk nog maar weer aan de naam van Azarja: mijn Helper is de Heere.

Ja, die hulp hebben Daniël en zijn vrienden nodig. Weet je wat er dan staat in de Bijbel? 'Daniël nu nam voor in zijn hart, dat hij zich niet zou verontreinigen met de stukken van de spijs des konings, noch met den wijn zijns dranks.' Koning Nebukadnezar wil Daniël losmaken van de God van Israël. Maar God houdt Daniël vast. Daniël neemt zich voor... Hij is vastberaden om de God van Israël niet prijs te geven. 'Waarom eten jullie niet', vraagt Melzar, een knecht van de koning. 'Meneer, wij mogen dit niet eten. Mogen wij gewoon groente, brood en water.' 'Ja, maar dat kan ik echt niet doen. Dan zien jullie er straks veel minder gezond uit. Dat is levensgevaarlijk voor mij. De koning zou mij ervoor kunnen doden.' 'Mogen we het tien dagen proberen?' vraagt Daniël. 'Na tien dagen kunt u dan zien wie er beter uit zien. De andere jongelingen of wij.' Het is voor die knecht bijna onmogelijk om hierop in te gaan, want als de koning het hoort, kan hij ervoor gedood worden. Toch gaat hij in op hun verzoek. 'En God gaf Daniël genade en barmhartigheid voor het aangezicht van den overste der kamerlingen.' Daniël en zijn vrienden mogen groente en brood eten.

Drie dingen veranderen er zo in het leven van deze jongens: hun namen, hun eten en alles wat ze moeten weten.

Alle drie dingen die te maken hadden met God en het geloof in God. De koning wilde hen losmaken van God. Dat probeert de duivel nu nog te doen in ons leven. Hoe vaak denken wij niet: 'Ach, voor één keer kan het wel' of 'Dat is toch niet zo erg.' Maar ondertussen... De duivel wil heel graag dat wij leven zonder God, los van God. Wat is het dan een zegen als je net als Daniël zegt: 'Ik neem mij voor in mijn hart...' Niet om de mensen te behagen, maar om God te behagen, lief te hebben.

De tien dagen zijn om. Alle jonge mannen moeten weer bij de knecht van de koning komen. Hij bekijkt ze eens goed. Wat is hij verbaasd. Er is iets gebeurd wat hij helemaal niet verwacht had. De vier jongens, die alleen maar groente en brood gegeten hebben, zien er beter uit dan alle jongens die van het lekkere eten van de koning hebben gegeten. Vanaf nu mogen Daniël, Hananja, Misaël en Azarja eten wat ze willen. Wat zorgt de Heere goed voor hen. Drie jaar lang studeren deze jongens bij de koning. De Heere geeft hen daarvoor de wijsheid en de kracht. En Daniël krijgt van de Heere nog iets bijzonders. Hij ontvangt dromen van de Heere waarin God zich openbaart aan Daniël. Ook kan Daniël dromen en visioenen van anderen uitleggen.

Drie jaren gaan voorbij en alle jongens moeten bij de koning komen. De koning ondervraagt hen. Ze moeten een soort examen doen. Wat weten ze allemaal veel! Maar de koning vindt dat Daniël, Hananja, Misaël en Azarja het meest weten. Hij vindt hen zelfs tien keer zo wijs als zijn sterrenkijkers en waarzeggers.

AFSLUITING

De Heere beschaamt het vertrouwen in Hem niet. De God van Daniël is nog altijd Dezelfde. Hij kan en wil ook jouw hart tot Hem brengen. Dan moet je de Heere en Zijn Woord wel serieus nemen. Dan kun je niet meedoen met de dingen van deze wereld. Wie met de Heere wil leven, zal ook bij de kleinste dingen vragen: 'Heere, wat wilt U dat ik doen zal?' Daniël had God meer lief dan de koning en daarin heeft de Heere Daniël rijk gezegend. Ken jij deze psalm: 'Leer mij naar Uw wil te handelen, ik zal dan in Uw waarheid wandelen. Neig mijn hart en voeg het saâm, tot de vrees van Uwe Naam?' (Ps. 86)

VERWERKING

- Bespreek met de kinderen hun namen. Hebben ze een Bijbelse naam of een naam met een betekenis. Wat betekent hun naam en wat zegt hen dat?
- Praat met elkaar over uitkomen voor het geloof. Is dat moeilijk? Wanneer wel, wanneer niet?
- Waarom zijn de dingen van de wereld (maak het maar concreet, muziek, sport, computerspel) zo mooi en aantrekkelijk?

Om ons te verleiden en van de Bijbel af te houden en dus meer te leren van de wereld. Dat is ook precies wat koning Nebukadnezar van Daniël en zijn vrienden vroeg.

- Welke les leren we van Daniël en zijn vrienden in dit Bijbelverhaal?

Benadruk ook het belang van goede vrienden binnen de gemeente. Waar je echt vrienden mee kunt zijn en ook over het geloof met elkaar kunt spreken.

- Laat de kinderen met elkaar voor iedereen een nieuwe naam bedenken. Het moet een gewone jongens- of meisjesnaam zijn, geen bijnaam dus. Voor groep 5-6 misschien proberen een buitenlandse naam te kiezen. Doe een quiz of reisspel (ik ga op reis naar een ander land en neem mee) waarbij de kinderen alleen de nieuwe naam mogen gebruiken. Je laat ze zo ervaren dat het beste lastig is om een andere naam te krijgen. Wat denken de kinderen: welke naam zullen Daniël en zijn vrienden thuis gebruikt hebben?